DZIENNIK
Departamentowy Płocki.

N.° 1.

Dnia 5go Stycznia 1811.

To promote the common welfare.

Ad. Smith.

Według obwieszczenia umieszczonego w pierwszym numerze dziennika departamentowego, ma bydź należność za takowy co poł roku postnumerando płaconą. Gdy przecież drukarzowi tuteyszemu, iako początkuiącemu w téy entrepryzie, z trudnością by przyszło, czekać przez sześć miesięcy na zapłatę, przeto wzywaią się Szanowni Subskrybenci, aby też należność co trzy miesiące, na ręce WWnych Podprefektów, lub, iak się komu podoba, na ręce samego Drukarza JP. Lenteckiego, za kwitem, płacić raczyli. Już minął kwartał, iak ten dziennik wychodzi, spodziewa się więc Redakcya, iż Szanowni Subskrybenci pierwszą kwartalną ratę w ilości Złotych 3 iak nayprędzéy zaspokoić zechcą. Na wzaiem zarecza Redakcya, iż dzienniki iak nayregularniéy wydawane i rozsyłane będą.

w Płocku, dnia 4go Stycznia 1811.

Redakcya dziennika departamentowego.

Prefekt Departamentu Płockiego

Ponieważ stosownie do prawa, mianowicie do dekretu Nayiaś. Pana z dnia 25. Marca 1809 r. i do zlecenia JW. Ministra Skarbu z d. 17. Września 1810 r. rozkład szczegołowy podatku osobistego na rok etatowy 1810 et 11 Burmistrzom i Woytom przez Podprefektów poleconym został; wzywam przeto ninieyszym każdego z wymienionych Urzędników, ażeby z tym większym pospiechem opoźnionemu z ich strony obowiązkowi z wszelką dokładnością stosownie do przepisów prawa zadosyć uczynili, gdyż inaczéy staną się odpowiedzialnemi za wszystkie ztąd wyniknąć mogące dla Skarbu publicznego szkody.

Każdy wreście osądzić iest w stanie nieprzyzwoitość opoźnienia w ułożeniu taryffy podatkowéy w ten czas, gdy rok poborowy ubiega. JWny Min. Skarbu zagrażaiąc mnie odpowiedzialnością, tym bardziéy upoważnia mnie do użycia ostrości względem opieszałych Urzędników, na ktorych iednakże gorliwości w służeniu kraiowi polegaiąc, spodziewam się: że użycia onéy nie będę miał konieczney potrzeby.

Skutku rzeczy aż do dnia 15. Stycznia podług ostatacznych zastrzeżen niechybnie oczekiwać będę.

w Płocku, dnia 2go Stycznia 1811.

R. Rembieliński. *Plichta, S. j.*

PREFEKT Departamentu Płockiego

do wszystkich Obywatelów i Mieszkańców tegoż Departamentu.

Odbieraiąc co raz mocnieysze od JW. Ministra Skarbu upomnienia, ażeby exekucya zaległych podatków podług przepisów prawa ściśle dopełnioną była, osądziłem za rzecz przyzwoitą, publiczney wiadomości przypomnieć ustanowione w tey mierze przez dekret Nayiaś. Pana z d. 19. Czerwca 1810 przepisy, a to iak następuie:

„Art. 1. Wnoszenie każdego bieżącego podatku w terminie prawem naznaczonym, odbywać się będzie ciągle przez dni 12, to iest: od dnia 1go miesiąca, w którym wnoszenie podatku przypada, do dnia 12go t. m. inclusive. Do wnoszenia zaś podatków mieyskich dni 24 naznaczamy.

Art. 2. Każdy Kontrybuent, ktory należącego podatku w przeciągu dni 20, a co do podatków mieyskich, dni 24, poprzedniczym Artykułem naznaczonych, do Kassy właściwey niewniesie, podpadać będzie karom exekucyinym w sposobie i progressie następuiącym: Za pierwsze 6 dni opoźnienia rachować się będzie kara exekucyina po denarze 1 na dzień czyli 18tey części grosza, od każdego Złotego, z kwoty podatku na Kontrybuencie zalegaiącey; za drugie 6 dni po denarow 2, za trzecie 6 dni i dopoty, dopoki albo sam Kontrybuent zaległego podatku, wespoł z urosłą za kary exekucyine kwotą, do Kassy niewniesie, albo Sekwestr na grunt maiątku zadłużonego Skarbowi zesłany nie zostanie, po denarow 3.

Art. 3. Po drugich 6 dniach opoźnienia podatku, przez Kontrybuenta, do Kassy wnieść się powinnego, to iest: po dniu 24tym, a względem podatkow mieyskich 36tym; urząd administracyiny, za odebraną od urzędu Skarbowego rekwizycyą, mocen będzie wezwać Burgrabiego do zasekwestrowania mobiliów dłużnika: od iakiego wezwania Burgrabia wymawiać się nie może, i po upłynionych 18 dni kary, pomienioną Sekwestracyą mobiliów natychmiast do proporcyi długu Skarbowi za podatek winnego i kar za exekucyą przypadaiących, uskuteczni. Pod ktorą wszelako Sekwestracyą inwentarze grunt obrabiaiące i mobilia te, ktore prawem od Sekwestru są wyięte, podchodzić nie będą.

Art. 4. Zasekwestrowane mobilia podług przepisu Artykułu 3. maią bydź niezwłocznie przedane przez licytacyą publiczną na mieyscu, lub gdyby tego dłużnik żądał, i własnym kosztem przewieść mobilia podey-

mował się, w mieście powiatu lub departamentu, w ktorym maiątek leży, odbyć się winną, stosownie tylko do ilości zaległego podatku i kwoty za kary exekucyine wypadaiącey; reszta zaś zasekwestrowanych mobiliow, gdyby iaka została, dłużnikowi w naturze wroconą bydź powinna.

Art. 5. Gdyby zebrana z licytacyi mobiliow Summa, na satysfakcyą Skarbowi winną nie wystarczała, a innych iuż mobiliów, (procz wyłączonych Artykułem 3cim) Burgrabia za powtornem w dom dłużnika ziechaniem, wynaleść nie mogł, w takim razie proporcyonalną Sekwestracyą nieruchomości, aż do zupełnego należney Skarbowi zaległości zaspokoienia uskuteczni.

Art. 6. Pieniądze z kar exekucyinych Artykułem 2. dekretu ninieyszego przepisanych zebrane, na fundusz dla Szpitala Warszawskiego Dzieciątka Jezus przeznaczamy, zlecaiąc Naszemu Ministrowi Skarbu, aby stosownie co do sposobu oddzielnego takowych kar pobierania, i onychże niezawodnego w całości do Szpitala doyścia, dla urzędow administracyinych przepisał.

Art. 7. Prefekci, Podprefekci, Urzędnicy Skarbowi, Burmistrze, Woyci niemniey Burgrabiowie odpowiedzialnemi są z osob i maiątkow swoich, nawet pod oddaleniem z Urzędow, ktore posiadaią, za niedopełnienie ninieyszego dekretu, lub za opoźnienie, w podaniu przez Urzędnikow skarbowych do administracyinych, a przez tych do Burgrabiow, o użycie Sekwestru rekwizycyi. Rownie w takowey odpowiedzialności pomienione urzędy i Burgrabiowie zostaną względem dłużnikow, gdyby władzy swoiey na krzywdę lub szkodę strony sekwestrowaney nadużyły."

Z powyższych tedy prawomocnych przepisow, zechce się każdy z dłużnikow przekonać, o szkodach i cierpieniach na iakie przez zadłużenie się Skarbowi publicznemu wystawić się może; kto więc dla zniszczenia przez woynę lub nadzwyczayne przypadki prawo do remissyi, czyli uwolnienia się od zaległego podatku mniema sobie bydź przynależnym, niechay się stara z pospiechem stan interessu swego udowodniony, podług wskazania pod dniem 9. Listopada 1810 r. wyszłego i w dzienniku departamentowym Nrze 7. pomieszczonego, przed Radą Prefekturalną, końcem żyskania iey decyzyi przedstawić.

Prefekt będąc wykonawcą prawa, ktore w wyżey wymnienionym Artykule 7. ostrą za zaniedbanie exekucyinych szrodków przepisuie odpowiedzialność, nie iest wstanie komużkolwiek udzielić przewłoki, ktorey ubogi stan skarbu rownie uczynić tego moim Zwierzchnikom niedozwala. Chcąc zaś ostrość prawa w działaniu exekucyinym do bez

względnéy sprawiedliwości zastosować zasad, poleciłem W. Podprefektom, ażeby wręczaiąc Burgrabiom exekucyine zlecenia, zważali na dawność rat zaległych podatkowych, i ażeby nayprzod naymożnieyszych, a przeto naysposobnieyszych do uiszczenia się Skarbowi Obywateli exekwować rozkazali. Niepozostaie mi przeto nic więcéy, iak tylko doradzić każdemu skarbowemu dłużnikowi, ażeby z należności takowéy wszelkiemi sposobami uiścić starał się.

Ostrzegam iednakże: że gdyby Burgrabia exekwuiący podług Artykułu 4go wyżéy wymienionego dekretu Krolewskiego do sprzedaży ruchomości przystępował, nie iest iednakże mocnym naruszać tych objektow, ktore podług powszechnego prawa czyli Kodexu Napoleona iako nieruchome uważanemi bydź powinny, iako to:

1. Przedmioty, ktore prawo stosownie do ich przeznaczenia za nieruchome uznaie, a temi są podług Tytułu 1go Księgi 2giey od §. 517. do §. 526. mianowicie: Zwierzęta czyli inwentarz bydlęcy, ktory właściciel gruntu zostawia dzierżawcy lub czynszownikowi dzielącemu się zbiorem z właścicielem, czyli iest oceniony inwentarz albo nie, uważany iest za nieruchomość, poki przez skutek umowy przywiązany iest do gruntu. Rury służące do sprowadzenia wody do domu, lub innego dziedzictwa. Przedmioty, ktore właściciel umieścił na gruncie dla użytkowania z niego, iako to: Zwierzęta przeznaczone do uprawy roli, narzędzia rolnicze, nasiona, gołębie w gołębniku, króliki w królikarni, ule z pszczołami, ryby w stawach, prasy, kotły, garce, kadzie i beczki, narzędzia potrzebne do użytkowania z kuzni, papierni i tym podobnych założeń, słoma i gnoy.

2. Pościel potrzebna tradowanym, iako też ich dzieciom u nich będącym, rownież suknie i odzież, ktorą są ubrani.

3. Książki do powołania tradowanego ściągaiące się, ktore sobie sam, aż do wartości 300 frankow wybrać może.

4. Machyny i instrumenta służące do uczenia, używania lub wykonywania umieiętności i sztuk, a ktore rownież dłużnik wybrać sobie może, aż do wartości 300 frankow.

5. Rzeczy osob woyskowych do wyprawy ich podług urządzeń i stopnia właściwego służące.

6. Narzędzia rzemieślnikow do ich osobistego użycia koniecznie potrzebne.

7. Mąka i inne drobne przedmioty do potrzeb życia tradowanemu i iego familii na miesiąc ieden służyć maiące.

8. Nakoniec iedna Krowa lub trzy owce, albo dwie Kozy, ſtosownie do wyboru tradowanego, oraz słoma, pasza i ziarna, ile potrzeba na posłanie i żywność na miesiąc ieden dla rzeczonego bydła.

Co się tyczy opłaty Burgrabiemu od exekwowanego dłużnika należnéy, takowa regulować się winna do dekretu Krolewskiego z dnia 14. Marca 1809 w tey mierze wydanego, i w dzienniku departamentowym Nrze 7. przez W. Prokuratora Krolewskiego umieszczonego, mianowicie: że gdyby czynność Burgrabiego nie cały dzień trwała, w owczas ma odebrać nadgrody Złt. 3. ieżeli zaś dzień cały, lub więcéy, w owczas za każdy dzień onemu po Złt. 4 zapłacić należy, a to podług Art. 6go wymnienionego dekretu.

Za koszta podroży ſtosownie do Art. 3go tegoż dekretu należy zapłacić Złt. 1 od mili. Że zaś Burgrabia wyieżdzaiąc na exekucyą, za podroż tylko od mieysca do mieysca wynadgrodzenia żądać może, przeto powinien bydź opatrzonym od Podprefekta kartą drożną z przeznaczeniem kolei zkąd dokąd udać się ma i z wyznaczeniem podrożnéy za to nadgrody.

Jeżeli gminy całkowite lub wspoł-mięszkańcy miaſta albo wsi exekwowanemi zoſtaną, za podatki łącznie opłacać się winne, w owczas każdy z szczegolnych gminy, miaſta lub wsi dłużników, tak koszta karne w Art. 2. dekretu Krolewskiego z d. 19. Czerwca 1810 wskazane, iako też koszta exekucyine w proporcyi zalagaiącéy na każdym zaległości skarbowéy, znosić i opłacać winien, i bynaymniéy do tego ów pociąganym bydź niemoże, kto należność od niego przypadaiącą w czasie przyzwoitym do Burmiſtrza, lub Kaſſyera mieyskiego, do Woyta gminnego albo Sołtysa wieyskiego złożył; owszem ci urzędnicy będą za to odpowiedzialnemi, ieżeli choć cząſtkowie złożonych od siebie podatkow do Kaſſy powiatowéy odsyłać zaniedbaią.

Tychże Woytów i Burmiſtrzow ieſt nieodzowną powinnością, każdego mieszkańca w gminie iego adminiſtracyi powierzonéy osiadłego, zasłonić od nieprawnego Burgrabiego poſtępowania, i gdyby tego uczynić zaniedbał, za szkody i ucisk tym sposobem prywatnemu wyrządzony, sam będzie odpowiedzialnym, w ktorym to przypadku każdy do Podprefekta ze skargą udać się będzie mocnym, i w przypadku niezyskania u niego satysfakcyi, do mnie zgłosić się po zaradzenie niezaniedba.

Rownie obowiązkiem ieſt Woytow i Burmiſtrzow proſto mnie zawiadomić o wykroczeniach Burgrabiow, gdyby ktory przeciw prawu przy exekwowaniu podatku poſtępował sobie, abym ukaranie onego gdzie

przynależy wyiednał. Lecz takowe doniesienia muszą bydź iaśnie przełożone i udowodnione.

Wzaiemnie ostrzegam dłużnikow skarbowych, iż ieżeliby podstępnemi sposobami, lub przekupstwem Burgrabiow od wykonania obowiązkow odwracali, w owczas za wspołwinnych uważani, i do odpowiedzialności podług praw Kryminalnych pociągnieni zostaną.

Takowe obwieszczenie w dzienniku departamentowym umieszczone, ma bydź przez Woytow i Burmistrzow w zwyczaynym sposobie w gminach ogłoszone i wytłomaczone, nadto zaś obowiązanemi zostaią z urzędu dopilnować, aby z ambon wszech wyznań po trzykroć ogłoszonem było, i że się tak stało, przed Podprefektami udowodnić.

Dań w Płocku, dnia 27. Grudnia 1810.

R. Rembieliński. *Plichta, S. jen.*

PREFEKT Departamentu Płockiego.

Na fundamencie reskryptu JW. Ministra policyi z dnia 22. Grudnia r. b. następuiący dekret i konwencyą w słowach:

Wypis z Protokułu Sekretaryatu Stanu w Pałacu Naszym w Drezdnie, dnia 10. *Grudnia* 1810.

Frederyk August,

z Bożéy Łaski Król Saski, Xiąże Warszawski etc.

Rozkazaliśmy przesłać Radzie naszéy Ministrow tu w kopii załączoną konwencyą między Nami a Krolem JMcią Pruskim w Drezdnie dnia 11. m. p. podpisaną, ktoréy ratyfikacye na dniu 30. t. m. wymienione zostały względem uchylenia w obydwu Panstwach prawa retractus czyli Abschosu. Wolą Naszą iest, aby Ministrowie Nasi Xięstwa Warszawskiego powyższą konwencyą przez wydrukowanie w gazetach do wiadomości publicznych podali i iey dopełnienie zwierzchnościom, do ktorych respective należeć będzie, zalecili. Uskutecznienie niniéyszéy Naszéy woli Naszym Ministrom Xięstwa Warszawskiego poruczamy.

podp. FREDERYK AUGUST.

(L. S.) Przez Krola Min. Sekr. Stanu *Stan. Breza.*

Zgodno z oryginałem Min. Sekr. Stanu *Stan. Breza.*

Zgodno z oryginałem: Prezes Rady Ministrów *S. Potocki.*

(L. S.) Sekr. Rady Ministrow *Stan. Grabowski.*

Nayiaś. Krol JM. Saski, Xiąże Warszawski i Nayiaś. Krol JM. Pruski powodowani wzaiemną chęcią nietylko utwierdzenia przyiazni i dobrego porozumienia się, lecz ieszcze zapewnienia poddanym swoim korzyści handlu i wzaiemnych stosunkow, tudzież usunięcia przeszkod, ktoreby ie tamować mogły, szczegolniéy z powodu opłaty przewozowéy, lub wynoszenia się za granicę (Abschoss, Abfarthsgeld, Abzugsrecht) trwaiącą dotąd nawzaiem w Panstwie Pruskim i Xięstwie Warszawskim i pobieraną tak od dziedzictw i Sukcessyi spadaiących w iednym z tych kraiow, na mię-

szkancow drugiego kraju, iako też na inne dobra wyprowadzane przez tych, ktorzy chcą przenieść mieszkanie swoie z iednego panowania pod drugie; postanowili umorzyć i znieść wzaiemnie na zawsze też opłatę na rzecz poddanych wszystkich kraiow Państwa Pruskiego i Xięstwa Warszawskiego, i w tym celu mianowali pełnomocnikami swemi: Nayiaś. Krol JM. Saski, Xiąże Warszawski JP. Karola Bogumiła Günther swego taynego konsyliarza legacyinego; a Nayiaś. Krol JM. Pruski etc. JP. Jozefa Zerboni di Sposetti, ktorzy wymieniwszy pełnomocnictwa swoie, ugodzili się na następuiące Artykuły:

Art. I. Gdy według artykułow 11, 726 i 912 kodexu Napoleona Cudzoziemiec używa w Xięstwie Warszawskim, takichże samych praw, iakie są lub będą dozwolone poddanym rzeczonego Xięstwa przez traktaty narodu, do ktorego Cudzoziemiec ten należy, i nie iest przypuszczonym do dziedziczenia dobr spadaiących na niego w territorium Xięstwa, iak tylko w przypadku i w sposob iakim poddany Xięstwa bierze spadek po swoim krewnym Cudzoziemcu, trwać będzie odtąd między poddanemi pruskiemi i Xięstwa Warszawskiego rowność zupełna i wzaiemność w wszystkim co się tylko ściąga do dziedzictw i sukcessyi spadaiących na iedną lub drugą stronę i rachuiąc od dnia w ktorym ninieysza konwencya podpisaną zostanie, wszelkie opłaty przewozowe i spadkowe (traité foraine, Abschoss, Gabella Hæreditaria) lub inne tym podobne opłaty pod iakimkolwiek bądź nazwiskiem, ktorym podlegały wprzody takowe sukcessye, zostaną na zawsze uchylone i zniesione.

Art. II. Będzie zatém wolno dziedzicom tak poddanym Państw Pruskich, iako też poddanym Xięstwa Warszawskiego, ktorzy maią prawo do spadkow w ruchomych i nieruchomych wszelkiego rodzaiu dobrach, oraz i zapisow, w kraiach drugiego Monarchy, odbierać takowe na wzaiem gdy spadną na nich, bądź przez testament, donacyą, lub inne rozrządzenie, tak ab intestato, iak i innym iakimkolwiek bądź sposobem, i przenosić one; żadna atoli iakakolwiek opłata przewozowa lub spadkowa, wyciąganą od nich bydź nie może (Abschoss, Gabella Hæreditaria) bez względu na wszystkie Im przeciwne ustawy, wyroki prawa i zwyczaie, ustanowione w obu kraiach pod Ich panowaniem zostaiących, ktorych Nayiaśnieyszy Krol JMość Saski Xiąże Warszawski, i Nayiaśnieyszy Krol JMość Pruski etc. odstępuią zupełnie i wyraźnie ninieyszą Konwencyą.

Art. III. Obiedwie wysokie umawiaiące się strony stanowiąc te powszechne wzaiemne wyłączenie od przenoszenia wszelkich dziedzictw, zapisow i darowizn spadaiących w Ich wyżey wspomienionych kraiach, nieograniczaią go szczegolnie, co do opłaty przewozowey (droit de detraction) do Skarbu obu Monarchow wchodzącey, lecz zgadzaią się wyraźnie, iż toż wyłączenie rozciągać się ma, bez żadnego wyiątku do wszelkiey opłaty przewozowey pobieraney dotąd przez Władze patrymonialne i gminne.

Art. IV. Toż samo wyłączenie zachowane będzie w stosunku do poddanych obu kraiow, ktorzy przenosząc odtąd mieszkanie swoie z iednego Panowania pod drugie, będą chcieli wyprowadzić swoy maiątek. Wolno im będzie rozrządzić nim i przeprowadzić go wolno bez żadney opłaty przewozowey, lub Cła przechodniego (droit de detraction, traité foraine, Census emigrationis, Abzug- Abfarthsgeld) byle zaspokoili wprzody swe długi. Jednakże obie wysokie wspołtraktuiące strony,

niechcą w żaden sposob tym układem nadwerężać prawa, ktore mogą bydź iuż postanowione, lub na przyszłość względem Emigracyi poddanych.

Art. V. Rowność między obu kraiow poddanymi, będąc zasadą tey Konwencyi, ugodzono się także, iż gdyby iedna lub druga z wysokich wspołtraktuiących stron, uznała za szłuszne pobierać w kraiach swoich, nie przez nienawiść lub wyłącznie z uszczerbkiem dóbr lub sukcessyi wyprowadzaiących się za granicę, lecz w powszechności iakowy podatek lub opłatę od wszystkich dziedzictw spadaiących na kogokolwiek bądź, poddani drugiego Rządu, ktorzy będą chcieli osiągać dziedzictwa, będą rownież obowiązani podlegać tym ciężarom i warunkom, iakie włożone będą na poddanych naturalnych.

Art. VI. Ratyfikacye ninieyszey Konwencyi będą wymienione w przeciągu dni piętnastu lub prędzey ieżeli można. Działo się i podpisano w Drezdnie, dnia iedenastego Listopada tysiąc ośmset dziesiątego roku.

(L. S.) *Karol Bogumił Günther.*

(L. S.) *Jozef Zerboni di Sposetti.*

Zgodno z oryginałem. Tayny Radzca Poselstwa, Szef Biora

August Wendt.

do publiczney podaie wiadomości. w Płocku, dnia 30. Grudnia 1810.

R. Rembieliński. *Plichta, S. jen.*

Sąd Podsędkowski Kryminalny

trzech Powiatów Departamentu Płockiego.

Wzywa ninieyszém wszelkie władze policyine, cywilne i woyskowe, aby Ruska z imienia i nazwiska niewiadomego, o przyczynienie się do śmierci nieznaiomego człowieka imieniem Pawła Wyrobnika, w Wyszogrodzie dnia 19. Sierpnia a. c. w domu Star. Lettmanna Jcka Arendarza nastąpioney, podeyrzanego, ktory iest wzrostu wysokiego, w sobie mężny, twarzy pociągłey, chuderlawey, cery sniadey, nosa długiego, oczu czarnych, na głowie miał szlafmicę sukienną białą wysoką, na nim płaszcz sukienny ordynaryiny biały, Sądowi swemu pod ścisłą strażą zazoczeniem tegoż, lub wywiedzeniem się o nim, dostawić raczyli.

w Płocku, dnia 27. Grudnia 1810.

Cieśliński, Podsęd. Krym.

Gumulicki.

Doda-

DODATEK

do Dziennika Departamentowego Nr. 14

Dalszy ciąg rozprawy o hypotecznych instytutach kredytowych.

6. Oprocz pruskiéy i austryackiéy monarchyi mało iest dotąd panstw europeyskich, w ktorychby hypoteczny kredyt narodowy, w względzie mobilizacyi ziemnéy własności, w sposob prawom narodowéy ekonomii (ekonomii polityczné) odpowiadaiący, był uorganizowanym; a żadnego niema panstwa, w którémby na tym doskonałości stopniu znaydował się, do iakiego doprowadzonym bydź może, i na iakim nowe, i obfite dla dobra narodowego otwiera zrzodła.

W monarchyi austryackiéy przez systemat intabulacyiny względem większych dobr posiadaczów, znaczny ku temu celowi krok uczyniono; a ieszcze dorzeczniéy iest systemat kredytowy Szlachty Szląskiéy i Marchyi w panstwie pruskiém uorganizowany. We francyi, zdaie się, iż rzecz hypoteczną, do pewnego ieszcze niedoprowadzono systematu. Przecięż zdaie się, iż pewny i rostropny systemat hypotecznego kredytu nigdzie potrzebnieyszym nie iest iak we francyi, gdzie tak wielka ilość ziemnéy własności, razem na sprzedaż ofiarowana, konkurrentów przerzadzić, a zatém cenę ziemi zniżyć musiała, gdzie więc Rząd nayistotnieyszy miał interes, aby przez wszelkie sposoby, liczbę konkurrentów pomnożyć. Ta niska cena targowa gruntowéy własności była w ciągu rewolucyi nayglównieyszą przyczyną złego stanu francuzkich finansów. Ciało prawodawcze nie mogło przeto nagleyszéy mieć czynności nad uporządkowanie hypotecznego systematu. Jednakże to, co z dyskussyi owczesnych obydwoch rad o proiekcie do nowego tego systematu iest wiadomém, nie obeymuie iasnego i naocznego poznania wielkiego i głownego punktu, od którego wszystko zależy, a ktory we wszystkich dotychczasowych hypotecznych instytutach kredytowych, zdaie się, został ominionym. *)

Wszystkie zasadzaią się na iednostronnym widoku zapewnienia kapitałowego zapasu kapitaliście. To zabezpieczenie iest przecięż tylko skutkiem uorganizowanego przyzwoicie hypotecznego systematu, bynaymniéy zaś duchem, czyli celem onego. Dobry byt narodowy wymaga nieustannego poruszenia, nieustannego życia maiątku narodowego. Każde zastanowienie się tego życia iest stratą. Z pomiędzy wszystkich rodzaiów maiątku ziemna własność iest nayniedzielnieyszą, naynieruchomszą; nadto użycie onéy wymaga obok siebie, żywego zapasu, żywego kapitału. Nie dość na tém, ale brak potrzebnego żywego kapitału, bydła, sprzętów, zasiewów, pieniędzy na zaspokoienie robotników, tamuie na mieyscu samę produkcyą i odbiera ziemnéy własności przymiot maiątku, a zatém zniwecza ią.

Duchem nacyonalno-ekonomistycznie uorganizowanego systematu hypotecznego kredytu musi bydź raczéy: zniesienie owego dobru narodowemu szkodliwego stosunku, który, iakieśmy powyżéy wyiaśnili, (§. 6.) ilość kapitałowéy massy regulatorem ceny ziemnéy własności stanowi, a zatém też cenę samowolnie zniża; większe przez to ustalenie (ufixowanie) ceny ziemnéy własności iako naytrwalszéy cząstki składalnéy narodowego maiątku; i wzięcie onéy pod opiekę przeciwko wielkim szkodom ze zmiany zewnętrznych rzeczy wynikaiącym.

7. Massa płodna pierwiastkowa, czyli ziemna własność, iest nayważnieyszą cząstką narodowego maiątku.

*) Rozprawa ta w roku 1806 iest wydaną i obeymuie uwagi względem postępowania w tey mierze rządu przed wstąpieniem na tron Napoleona, który francyi mądre prawa nadał, a przeto z kolei zapewne i ta ważna okoliczność uwagi i troskliwość iego o dobro kraju ktoremu panuie nieuydzie.

Tylko ziemna własność może obywatela istotnie ze swoią ziednoczyć oyczyzną, tzlko ziemna własność może wlać w niego ducha patryotycznego, (public spirit) wytrwałe przywiązanie do ziemi, do praw, do formy rządu tego państwa w którém on mięszka; tylko ziemna własność może w niższych klassach ludu ów entuzyazm wzniecić, który samostayność i dobry byt narodu zabezpiecza. Zaś sam pieniężny kapitalista tylko wtenczas gdy z ziemną własnością złączonym zostanie, w prawdziwego obywatela kraiu przetopionym i w wielki węzeł narodowéy familii wpleconym bydź może.

Rozmaitość cielesnych i umysłowych zdolności sprawia, iż nie każdy obywatel kraiu sam posiadaczem ziemnéy własności bydź może; a gdy dobry byt narodowy ilość oszczędzeń, a zatém liczbę kapitalistów pomnaża, przeto Państwo (status) tém silnieyszy ma powód do przywiązania do siebie posiadacza tych oszczędzeń.

Na drugiéy stronie również ważną iest dla państwa (Staat) rzeczą, aby oszczędzenia obywateli kraiowych, to iest ich zapasy, zawsze w obwodzie swego celu, to iest w cyrkulacyi utrzymanemi były, skoro one bowiem z tego obwodu wychodzą, natychmiast produkować przestaią. Rząd winien im wystarać się o sposobność do tego, winien zatém tym obywatelom kraiowym, którzy tych oszczędzeń, z przyczyny swego położenia, swych stosunków lub swych skłonności, w zarobkach, to iest w handlu, fabrykach i manufakturach, użyć niemogą, takie ułatwić sposoby, przez któreby z owéy cząstki narodowego maiątku, ciągnęli korzyści, bez wystawienia iéy na stratę.

Te połączone uwagi stanowią potrzebę urządzenia roztropnego systematu hypotecznego kredytu na pomnożenie i utrzymanie narodowego bogactwa.

8. W tém mieyscu wywodzi autor obszernie straty iakie z dotychczasowych systematów hypotecznych nie tylko dla posiadaczów ziemnéy własności, lecz nawet dla samych kapitalistów wypływaią. Naykrótsza treść wywodu tego iest: iż teraźnieysze hypoteki niebędąc tak urządzonemi, izby cenę ziemnéy własności, mimo wszelkie na nią działaiące zmiany zewnętrznych okoliczności, ustalić i niezmienną uczynić potrafiły, za każdą podobną zmianą i właściciela gruntu, i samego kapitalistę czyli kredytora na stratę wystawiaią, bo znaczne spadnięcie ceny koniecznie tę stratę za sobą wiedzie i nie iednego rolnika i kredytora iego na wieki niszczy. Lubo ten obraz z zwykłą autorowi żywością odmalowany, bardzo iest interessowny, to przecięż szczupłość mieysca zniewala mię do ominięcia go i do przystąpienia do samego proiektu. (Kontynuacya nastąpi.)

SĘDZIA delegowany Trybunału Cywilnego Depart. Płockiego.

Odwołuiąc się do obwieszczenia Trybunału cywilnego Departamentu Płockiego pod dniem 11. m. b. wydanego w Num. 12. Dziennika departamentowego umieszczonego, uwiadomia ninieyszym wszelkie interessowane osoby, iż końcem wyśledzenia wszelkich z gotowizny kosztowności lub dokumentow złożonych depozytow, iakiegokolwiek bądź obywatela Xięstwa Warszawskiego u Magistratur sądowniczych niższych rządu zeszłego, to iest w Kreys-Justic-Kommissyach, Kreysgerichtach i Stadtgerichtach Departamentu Płockiego mianych, w mieysca dawnego posiedzenia tychże sądow ziezdzać i bawić będzie, w pomięszkanie Sądow podsędkowskich: 1) w Pultusku od dnia 15. do dnia 20. Stycznia 1811. 2) w Ostrołęce od dnia 22. do dnia 27. Stycznia tegoż miesiąca.

3) w Przasnyszu od dnia 29. Stycznia do dnia 4. Lutego 1811 roku. 4) w Mławie od dnia 6. do d. 11. Lut. 1811. 5) w Lipnie od d. 13. do dnia 18. Lutego 1811 r. Przeglądaniem ksiąg czyli regeſtrow depozytowych tychże Sądow, powtóre przeglądniem wszelkich Akt po tychże Sądach pozoſtałych, sztuka za sztuką, ſtarać się będzie delegowany Sędzia iak naytroskliwiey depozyta wspomnione wyśledzić, lecz wiadomo także całemu Departamentowi, iż większa część urzędnikow sądowniczych rządu zeszłego szczególniey niższych, księgi kaſſowe albo w nieładzie bez zdania kalkulacyi zoſtawiwszy, albo nawet one rożnemi sposobami zatraciwszy lub zaćmiwszy prędzey się oddaliła niż władze Polskie sądownicze akta i rachunki od nich odebrać należycie zdołały; daley nie tayno i to, że w wielu miaſtach akta takowe ofiarą woyny się stawszy, albo w perzynę albo nieład wprawione zoſtały, a tak slady wszelkich Kaſs i depozytow do odkrycia nawet ciężkie były. Jeżeli tedy kto na to widoczne niebespieczenſtwo narażać się niechce, iżby delegowany a naſtępnie Trybunał o pretensyi iego do Kaſs i depozytow wzmiankowanych sądow dawnych nawet sładow nieznalazł, wzywa go delegowany ninieyszym, iżby w terminach powyżey wyrażonych przed Sądami podsędkowskiemi powiatu swego, lub samym delegowanym się zgłaszał, i pretensye takowe natychmiaſt ile może udowodniał. Depozyta w Kraiu będące przez Trybunał lub nawet delegowanego, wylegitymowanym osobom natychmiaſt oddane lub przekazane będą; depozyta obywateli kraiowyh przez Officyaliſtow pruskich zabrane, za granicę wysłane lub uwiezione, ztamtąd reklamowane będą i tym koncem wyznaczona ieſt iuż od Nayiaśn. Pana Kommiſſya. Czyie depozyta powyższą ſtarannością Trybunału i pracowitością delegowanego z akt wyśledzone nie będą mogły bydź, i kto w powyższym przeciągu czasu z niemi się niezgłosi, sam sobie winien będzie że depozyta w kraiu będące z większą przykrością windykować mu przyidzie, a depozyta za granicę wywiezione lub przez Officyaliſtow dawnych zabrane, albo trudno, albo wcale iuż reklamowane niebędą, ponieważ Kommiſſya tym koncem wyznaczona zbyt do swych działań krotki ma sobie czas zoſtawiony, a od Rządu takowy obywatel przy tylu użytych środkach dla zabespieczenia maiątków prywatnych, nowych trudności rządowych żądać niebędzie mogł. Obywatele dawnego powiatu Wyszogrodzkiego pod iurisdykcyą Kreys-Juſtic-Kommiſſyi Płońskiey, Kreys-Gerichtu Wyszogrodzkiego i Płockiego będący, i w tych Sądach iakie depozyta maiący, winni naydaley do dnia 20. Stycznia 1811 takie swe pretensye do Wydziału II. Trybunału cywilnego Płockiego bezposzrednie na piśmie podawać i one udowodniać, akta zaś Kreys-Juſtic-Kommiſſyi Płońskiey i Kreys-Gerichtu Wyszogrodzkiego naypierwey przez delegowanego przeyrzane będą.

Obwieszczenie powyższe, iżby każdego wiadomości doszło, delegowany do umieszczenia w dzienniku departamentowym natychmiaſt podaie, i oprocz tego wszyſtkich WW. Podsędków powyżey wzmiankowanych wzywa i obowiązuie, iżby przez liſty okólne wszyſtkich JXX. Proboszczów swych powiatów do zapublikowania go z ambon Niedzieli nayblizszey, iak nayśpieszniey zarekwirowali, termin albowiem Kommiſſyi do reklamowania depozytów z Pruſs wyznaczony, przewłoki bynaymniey niedozwała, i nie iednego obywatela o zgubę depozytu iego przy opieszałości przyprawić może. w Płocku, dnia 27. Grudnia 1810 r.

Michał Bieńkowski.

Trybunał Cywilny pierwszey Inſtancyi Depart. Płockiego Wydziału II.

Po przedſtawieniu sobie dzieła uregulowania i podziału depozytu poregencyinego Płockiego, tak pupilarnego iak i cywilnego i kollokacyi Maſs, takowe dzieło ninieyszym zatwierdza, i raz przez przybicie Extraktu repartycyi urzędownego do drzwi Trybunału, drugi raz przez kommunikowanie każdemu kto żądać będzie dzieła całego do przeczytania na Archywum bezpłatne, wreszcie i przez wydawanie Extraktow żądaiącym do wiadomości pulicznéy podanym mieć chce, i aby się każdy do kogo należy, o schedzie swéy i funduszach nan przypadłych niezwłocznie uformował, i podług tego należytości swych wszędzie gdzie wypada, pilnował, wzywa:

Fundusze bezprzeczne depozytowe wszyſtkie rozdzielone i przekazane zoſtały, fundusze tylko za niebespieczne uważane iakiemi są fundusze z Pruſs windykuiące się, awanse niektorym funduszu żadnego w Kaſsie niemaiącym maſſom, z innych maſs albo z ogołu depozytu za Pruſs poczyniono, defekt z kalkulacyi depozytaryuszow pruskich wynaleziony i. t. p. niemogły bydź na teraz ieszcze dzielone, i z takich iedynie detrunkacye wynikły. Trybunał ma tylko rozrachowano, ile każdemu z funduszow takowych ieszcze przypada, i oneż wprzod sami ściągać, a dopiero ściągnięte dzielić będzie; wolno iednak ieſt Intereſſentom tym, z ktorych maſs szczegolnych awanse powyżey rzeczone naſtąpiły samym ściągnienie onychże od dłużnika wziąść na się o co tylko do Trybunału zgłosić się maią.

Wypowiedanie i podnoszenie przekazanych kapitałow samym ſtronom zoſtawia się, gdzie potrzeba, prawna pomoc dodana będzie. Obligacye depozytowe służąc kilku przekazanym do nich wierzycielom nie będą mogły bydź iednemu tylko oddane, ale tylko albo kopiie urzędowne dawane będą, albo do proceſſu oryginały Kaſſyer produkować będzie.

Ponieważ wyrachowane zaległe do S. Jana 1810 r. procenta niektore tymczasem do depozytu weszły, dla niepodobienſtwa, iednak odmienienia rachunkow przekazane są wszyſtkie iakoby zaległe, przeto kredytorowie do takowych przekazani na sam przod się o takowych w Kaſsie Trybunału zainformować winni, nim debitora infeſtować mogą, w depozycie zaś ieſt uczynione urządzenie, iż takowe procenta osobno kompensowane, i komu wedle kollokacyi przypadły za zgłoszeniem się, wypłacone będą. Papiery i pretiosa depozytowe żadnego niepotrzebowały podziału i to daléy rownie iak dotąd każdemu legitymowanemu, iak się podług dawnych manuałow B. wykazuią, wydawane będą. w Płocku, dnia 11. Grudnia 1810.

J. Młodzianowski. *J. Sokołowski, Sek.*